

SOTSIAALAINED

Sotsiaalne pädevus

Sotsiaalne pädevus tähendab suutlikkust mõista inimühiskonna ajaloo ja nüüdisajal toimuvate ühiskondlike muutuste põhjusi ja tagajärgi; tunda lihtsamaid sotsiaalteaduste uurimismeetodeid ja kasutada mõnda neist õppetöös ja igapäevases elus; luua tulevikustsenaariume ja -visioone mingis sotsiaalselt või personaalselt olulises valdkonnas; tunda ja austada inimõigusi ja demokraatiat, teadmisi kodanikuõigustest ning -vastutusest, nendega kooskõlas olevaid oskusi ja käitumist; ära tunda kultuurilisi eripärasid ja järgida üldtunnustatud käitumisreegleid; jätkuvalt huvituda oma rahva, kogukonna ja maailma arengust, kujundada oma arvamused ning olla aktiivne ja vastutustundlik kodanik.

Lõiming

Lõiming teiste valdkonnapädevuste ja ainevaldkondadega

Sotsiaallained on teiste ainevaldkondadega seotud valdkonnapädevuste kujundamise kaudu.

Emakeelepädevus – suutlikkus väljendada ennast selgelt ja asjakohaselt nii suuliselt kui ka kirjalikult; lugeda ja mõista erinevaid tekste; kasutada kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili ning ainealast sõnavara ja väljendusrikast keelt ning järgida õigekeelsusnõudeid.

Võõrkeeltepädevus – teadmised erinevatest kultuuridest ja traditsioonidest, oma ja teiste kultuuride erinevuste mõistmine ning lugupidamine teiste keelte ja kultuuride vastu mitmekultuurilises ühiskonnas; võõrkeeleoskus.

Matemaatikapädevus – ajaarvamine; ressursside planeerimine (aeg, raha); matemaatiline kirjaoskus, arvandmete esitlemine ja tõlgendamine (graafikud, tabelid, diagrammid); oskus probleeme püstitada, sobivaid lahendusstrateegiaid leida ja neid rakendada, lahendusideid analüüsida ning tulemuse tõesust kontrollida; oskus loogiliselt arutleda, põhjendada ja tõestada ning väärtustada matemaatilist käsitlust, mõista selle sotsiaalset, kultuurilist ja personaalset tähendust.

Loodusteaduslik pädevus – säästlik tarbimine, keskkonnaprobleemide märkamine ja mõistmine ning jätkusuutliku ja vastutustundliku eluviisi väärtustamine.

Tehnoloogiline pädevus – ametid ja elukutsed erinevates ühiskondades, tehnika ja tootmise arengu seos muutustega ühiskonnas; tööturg, kutsesuunitlus ja karjääri planeerimine; oskus hinnata tehnoloogia rakendamise võimalusi ja ohte; rakendada nüüdisaegseid tehnoloogiaid tõhusalt ning eetilisel oma õpi-, töö- ja suhtluskeskkonna kujundamisel; kasutada tehnilisi vahendeid eesmärgipäraselt ja säästlikult, järgides ohutuse ning intellektuaalomandi kaitse nõudeid. Kunstipädevus – eneseteostus, rahvakultuur ning loominguline eneseväljendusoskus.

Tervise- ja kehakultuuripädevus – suutlikkus mõista ja väärtustada kehalise aktiivsuse tähtsust tervisliku eluviisi osana eri ajastuil; arendada sallivat suhtumist kaaslastesse ning koostööpõhimõtteid tervislikku eluviisi järgides.

Läbivad teemad

Läbiva teema „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine” käsitlemisel aitame õpilasel kujuneda isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutuvast õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning kujundama oma elukäiku teadlike otsuste kaudu, et teha mõistlikke kutsevalikuid.

Läbiva teemaga „Keskkond ja jätkusuutlik areng” toetame õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes püüab leida lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele, pidades silmas nende jätkusuutlikkust.

Läbiva teema „Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus” käsitlemisega toetame õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna

toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuse tähendust, on ühiskonda lõimitud, toetub oma tegevuses riigi kultuuritraditsioonidele ja arengusuundadele.

Läbiva teema „Kultuuriline identiteet” käsitlemisega toetame õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumislaidi kujundajana ning kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust, on kultuuriliselt salliv ning koostööaldis.

Läbiva teema „Teabekeskond” käsitlemisega toetame õpilase kujunemist infoteadlikuks inimeseks, kes tajub ja teadvustab ümbritsevat infokeskkonda ning suudab seda kriitiliselt analüüsida ja selles toimida olenevalt oma eesmärkidest ning ühiskonnas omaks võetud kommunikatsioonieetikast.

Läbiva teemaga „Tehnoloogia ja innovatsioon” toetame õpilase kujunemist uuendusaltiks ja tänapäevaseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutavas tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas.

Läbiva teema „Tervis ja ohutus” käsitlemisega toetame õpilase kasvamist vaimselt, emotsionaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline käituma turvaliselt ning kujundama tervet keskkonda.

Läbiva teemaga „Väärtused ja kõlblus” taotleme õpilase kujunemist kõlbeliselt arenenud inimeseks, kes tunneb nüüdisajal rahvusvaheliselt üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.

INIMESEÕPETUS 1. - 3. KLASS

Üldalused

- Inimeseõpetuse eesmärk on õpilase isiksuse, üldinimlike väärtuste ja sotsiaalse kompetentsuse arendamine. Inimeseõpetuse õpetus on isiksusekeskne väärtuskasvatus. Oluline on **tervikliku mina** pildi loomine, milles käsitletakse positiivseid käitumisoskusi, tolerantsust ja üldinimlikke väärtusnorme.
- Inimeseõpetuse ainete õpetamisel on olulised nii teadmiste-oskuste kujundamine kui ka õpilaste kõlbelis-väärtuseline areng.
- Inimeseõpetuse ainete õpitulemuste kontrolli ja hindamise eesmärgiks on saada ülevaade püstitatud eesmärkidest saavutamisest, õpilase individuaalsest arengust ja saadud teabe kasutamisoskusest.

Õppe-ja kasvatusesmärgid

Põhikooli inimeseõpetusega taotletakse, et õpilane tunneb ja väärtustab isiksuse arenemisele ning sotsialiseerumisele kaasa aitavate teadmiste, oskuste ja hoiakute kujunemist järgmistes valdkondades:

- 1) enesekohased ja sotsiaalsed oskused;
- 2) füüsiline, vaimne, emotsionaalne ja sotsiaalne areng;
- 3) tervis ja tervislik eluviis;
- 4) turvalisus ja riskikäitumise ennetamine;
- 5) üldinimlikud väärtused: ausus, hoolivus, vastutustunne ja õiglus.

Õppetegevus

I kooliastme teemade valikul on lähtunud printsiibist lähemalt kaugemale. On otstarbekas alustada isamaalist kasvatust. Tutvustatakse põhimõisteid ja õpitakse neid kasutama.

I kooliastmel kõneldakse ajast, lubaduste kinnipidamisest, kuulamisoskusest. Eakohase vestlusega selgitatakse välja teadmised käsitletavas küsimuses, julgustatakse sõna võtma, üksteisega arvestama. Õpetaja ärgitamisel jutustatakse lugusid tegelikust elust või meenutatakse vajalikke situatsioone laste enda elust. Probleemülesandeid lahendatakse individuaalselt, rühmatööna või ühises arutluses. Loovtööde tegemisel võib kasutada vanemate või vanavanemate abi. Heaks abiliseks inimeseõpetuse aine omandamisel on praktilised õppused ja õppekäigud. Kogu ainekäsitus on võimalikult elulähedane.

Õppesisu

- Mina
Erinevused ja sarnasused teiste inimestega (tüdruk, poiss).
Andmed enese kohta. Mõisted. lõbus,kurb,korralik,tark.
Kaaslased. Individuaalsus.
- Minu keha
Inimene. Keha eest hoolitsemine. Terve ja haige inimene. Tervislik toit ja eluviisid.
Keskkonnasõbralikkus. Nakkushaigused. Pisikud ja viirused, kaasa sündinud haigused. Arsti juures. Ravimid ja koduapteek. Esmaabi.
- Mina ja minu pere
Pere, perefoto,pereliikmed. Kodu maal ja linnas. Aadress. Kodutööd, vanemate tööd, lapse töö. Abivalmidus,kohuse- ja vastutustunne Pere traditsioonid .Lein. Inimese elutee.
Esivanemate elu. Rahvakalendri tähtpäevad. Sugupuu, sugulased,suguvõsa.
Mõisted:loll,sõltse,nõbu.
Uus pereliige. Kodutus. Erinevad pered. Naabrid.
- Mina ja meie.
Minu ja teiste vajadused. Sõbrad ja sõprus. Kiusamine,leppimine. Abistamine. Ausus. Mäng.
Käitumine erinevates kohtades. Käitumisreeglid koolis.
- Mina kui õppija.
Kool enne ja nüüd. Mina ja turvalisus. Koolitee maal. Helkur, jalakäija. Liiklusmärgid.
Liiklusreeglid. Lapsed linnas. Tänav, valgusfoor. Sõidukid. Politsei. Hädaabi.
- Mina,aeg ja asjad.
Aeg,aja seis ,aja kulg. Kuidas ma kasutan oma aega. Mina ja tegevus
Teave ja teabeallikad. Reklaam.
Vana aja asjad. asja väärtus ja hind. Raha Kokkuhoid. Rahatähed. Euro.
- Eestimaa meie koduna.
Eesti Vabariik. Riik ja riigi kaitse. President. Eesti tuntumaid inimesi.
Eesti,eestlane,kodukoht,kodukoha väärtused. Rahvussümbolid.
Hümn,vapp,lipp. Riiklikult tähtsad päevad.
Riigipiir. Maakonnad.

ÜHISKONNAÕPETUS 4. KLASS

Üldalused

Ühiskonnaõpetusega taotletakse, et õpilane hakkaks ühiskonnas toimuvat nägema. Ühiskonnaõpetus aitab õpilasel kujuneda ennast teostavaks, teisi arvestavaks ühiskonnaliikmeks. Aine kaudu

kujundatakse õpilase sotsiaalseid pädevusi, tolerantsust, kodumaa armastust. Ühiskonnaõpetuse teemad on integreeritud inimeseõpetusega. Õpilased omandavad isiklikele kogemustele toetudes peamiselt kodukohaga seotud **algteadmisi**.

Õppe-eesmärgid

Ühiskonnaõpetusega taotletakse, et õpilane.

- Väärtustab demokraatia põhimõtteid
- Õpib tundma riiki, riiki iseloomustavaid tunnuseid
- Õpib tundma inimese ja ühiskonna vastastikuseid suhteid
- Õpib tundma seadusi
- Teadvustab õiguste ja kohustuste vastutustunde vajalikkuse
- Omandab oskuse koguda vajalikku teavet
- Omab teadmisi Eesti ühiskonna kujunemisest

Õppetegevus

Korratakse I kooliastme teemasid. Õppetegevused toetavad arusaama õpitava vajalikkusest. Ühisvaatlustena tehakse päevaplaane, arendatakse kuulamisoskust üksteist ära kuulates, tehakse järeldusi. Tehakse õppekäike, kohtutakse huvitavate inimestega, uuritakse dokumente. Rollimängude ja rühmatööna õpitakse koostama ajalehte, tutvutakse teabeallikatega ja valimisprotseduuridega.

Õppesisu

- Kellest koosneb ühiskond? Kogukond, põhirahvus. Erinevast rahvusest inimesed. Tolerantsus. Eesti ühiskonna kujunemislugu.
- Demokraatlik ühiskonnakorraldus. Riik ja riiki iseloomustavad tunnused: territoorium, naaberriik, pealinn, rahvas, võim. Riigi sümbolid. Riikidevaheline koostöö. Euroopa Liit ja liikmesriigid Riigieelarve. Riigi rahasüsteem. Kohalik omavalitsus.
- Inimesed ja seadused. Põhiseadus, politsei, kohus. Inimõigused. Lapse õigused ja kohustused.